

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

FHL avd Trondheim
Postboks 1214 Pirsenteret, 7462 Trondheim
Telefon 99 11 00 00 – Telefaks 94 77 36 71
www.fhl.no

Trondheim 18. februar 2008

Høring – ny lov om dyrevelferd

Fiskeri- og havbruksnæringsens landsforening (FHL) viser til høringsbrev og notat om ovennevnte av 16.11.2007 og vil i det følgende gi våre generelle kommentarer til lovforslaget og deretter mer spesifikke merknader og forslag til enkelte presiseringer i merknadene til de enkelte paragrafer.

Forslaget til ny lov om dyrevelferd er en fullmaktslov, og når det gjelder fisk og hold av fisk til produksjonsformål så er mange av de foreslåtte fullmaktsbestemmelsene allerede gjennomført i eksisterende forskriftsverk. Med utgangspunkt i akvakultur, er lovteksten etter vår mening generelt et godt og fremtidsrettet forslag til modernisering av de offentlige bestemmelser som skal til for å ivareta dyrevelferdsaspektet også innenfor kommersielt dyrehold og for fangst av ville arter. Et klart unntak her er forslaget til § 16 (se nedenfor). Når etiske aspekter skal lovreguleres som i dette tilfellet, er det helt vesentlig at offentlige bestemmelser er så konkrete at regelverket blir forutsigbart og operasjonelt for dem som skal etterleve bestemmelsene.

I forhold til avgrensning av lovens virkeområde, synes overgangen til matlovens virkeområde å være noen utydelig i forhold til offentlig reguleringer for å sikre god dyrehelse. Det er viktig at lovene ikke overlapper med den følge at det ikke er entydig hvor offentlige bestemmelser skal hjemles. I forarbeidet til matloven er det presisert at matloven regulerer hensynet til dyrehelse også som virkemiddel for å sikre dyrevelferd og at matloven regulerer forhold som også gjelder såkalte produksjonslidelser (f.eks. feilernæring) og ikke bare smittsomme og/eller overførbare sykdommer. Vi vil konkretisere presiseringen senere under anmerkning til den aktuelle paragraf.

Spesifikke anmerkninger

§8

Siste punktum i første ledd er altfor uklar både når det gjelder kravet til omfang av utprøving og i formuleringen "*før de tas i vanlig bruk*". Merknadene gir heller ingen klargjøring i hva som er tenkt med dette. All teknologisk utvikling baseres på erfaringer fra eksisterende løsninger, og hensikten med endringer er forbedringer, og i dette tilfellet også i forhold ivaretagelse av dyrevelferd. Dette betyr i praksis at intet utstyr vil være optimalt, og det må derfor presiseres hva som er godt nok i forhold til det man har tenkt på i § 8. At annet ledd ikke konkret plasserer ansvaret for etterlevelse av bestemmelsene i siste punktum i første ledd, gjør hele bestemmelsen uklar og uforutsigbar. Mangel på klarhet både i avsnitt 3.4, i paragrafen og i merknadene, gjør at vi ikke har noe konkrete forslag til tekst for å sikre klarhet. I akvakulturdriftsforskriften §

17, metoder og tekniske innretninger, og i merknadene til denne er dette delevis problematisert.

§12.

Det må presiseres i merknadene at avlivning av skadegjørere som rotte, ved bruk av gift, og av fisk for eksempel ved rotenonbehandling av elver, er ment å falle innenfor bestemmelsene i § 12 1. ledd.

§13

Av hensyn til behovet for klarhet vill det være fordelaktig å legge til "vitenskapelig undersøkelse" etter "forsøk" i overskriften og "og i vitenskapelig undersøkelser" før "eller til undervisning" i første ledd. Da vil merknadene til paragrafen også passe bedre.

§16

Forslag til lovtekst og merknad er usedvanlig uklar i forhold til hva som måtte være ment, og må rettes. Dersom det er ment som et obligatorisk krav om at all mat som inneholder animalske ingredienser, skal merkes med informasjon om dyrevelferd på en eller annen måte, er det helt uakseptabelt både i forhold til gjennomførbarhet og i forhold til Norges internasjonale forpliktelser. Vi antar at dette ikke er hensikten, og vi ber om at lovteksten angir hva slags "tilstrekkelig informasjon" det er snakk om og når bestemmelsene i 1. ledd er relevante. Vi vil også be om at høringsinstansene informeres om resultatet, for eksempel elektronisk slik at vi kan ta stilling til noe som er forståelig.

§20

Annet avsnitt i merknadene til paragrafen er svært uklar når det gjelder presisering av hva som er ment før komma i siste punktum i første ledd. FHL er klart enig i at allmennhetens forpliktelse må være begrenset, og det må derfor være en uttømmende presisering i merknaden. Kombinasjonen "enhver annen" sammen med andre setning synes å omfatte også allmennheten, og det blir feil.

§22

I merknadene er det gitt en rekke avklaringer og presiseringer. Imidlertid er det en for dårlig beskrivelse av hvordan forholdet til individet må forstås når man har ansvar for hold og/eller fangst av stimer med et meget stort antall individer. Vi vil be om at en tekst som dekker innholdet nedenfor tas inn i merknadene til § 22 f.eks. etter fjerde avsnitt.

Med bakgrunn i at det i en produksjonsenhet for fisk holdes et stort antall individer, så er det vanlig at det i en slik besetning er biologisk varians. For en oppdretter vil det alltid være et mål å tilby fisken optimale forhold i relasjon til fiskens behov (i vid forstand). Som utgangspunkt for god velferd vil enkeltindividenes og individenes prestasjoner være viktige observasjonspunkter. Samtidig vil en også være opptatt av å kunne tilby besetningen som en sum av enkeltindivider best mulig forhold. Dette vil medføre god fiskevelferd og god fiskehelse, noe som er grunnlaget for god drift og derved god økonomi. I en antallsmessig stor besetning så vil det alltid være individer som kan falle "utenfor" og som vil oppfattes som, eller som er syke, avmagrede etc. I den daglige røkting vil slike individer bli forsøkt tatt ut og avlivet. Det kan allikevel være vanskelig å få tatt ut disse individene på en forsvarlig måte. Miljøforhold som bl.a. temperatur vil påvirke hvilke muligheter en har til å ta dyr ut, også dyrenes almenntilstand, størrelse etc vil ha betydning. Røkter må ofte avveie hensynet til tapende/døende enkeltindivider opp mot risiko for å påføre store fiskegrupper stress, ubehag og minsket motstandsdyktighet mot ytre biologiske eller miljømessige parametere. Med andre ord så vil tilstedeværelse av slik fisk ikke nødvendigvis være et tegn på dårlig fiskevelferd, noe en må ta hensyn til ved for eksempel reaksjon/fokus fra tredjeperson uten kjennskap til bransjen. Nevnte forhold illustrer at forpliktelsene til å ivareta velferden for de enkelte

individer vil være vesentlig mindre i fiskeoppdrett og fangst enn tilsvarende vil være for for eksempel pattedyr.

§23

I fjerde avsnitt i merknad til paragrafen finnes setningen *"Fôrets kvalitet skal være tilfredsstillende hygienisk sett og skal ikke inneholde skadelige stoffer"*. For ikke å skape uklarheter i forhold til matloven, vil vi foreslå at siste del av setningen etter *"og"* skal lyde: *"være i samsvar med krav om fôr gitt i matloven og bestemmelser om fôr hjemlet i matloven."*

I tredje siste avsnitt i merknader til § 23 er det ikke lett å forstå hva som er ment i tredje setning siden forarbeidet til matloven klart presiserer at god dyrehelse skal sikres også for å ivareta hensynet til dyrevelferd. Med referanse til våre generelle kommentarer overfor vil vi foreslå at *"dyrehelse-"* strykes i andre setning og at følgende setning tilføyes til slutt i avsnittet: *Matloven er hovedlov for regulering av forhold knyttet til kontroll og forebygging av sykdommer hos dyr inkludert hensynet til dyrevelferd, og slike bestemmelser vil bli hjemlet der.*

§35

Tilsvarende ordlyd finnes i matloven og også tilsvarende merknader. FHL har erfart at siste punktum i 3. ledd på grunn av Mattilsynets forståelse begrenser klageretten i henhold til forvaltningsloven. Av den grunn ber vi om at følgende presisering gjøres i nest siste avsnitt i merknadene til § 35: *Dette punktum er ikke ment å begrense bestemmelsene som er gitt i forvaltningsloven angående klagesaksbehandling.*

§36

Det er bedt om innspill om forsøks- og medvirkningshandlinger bør kriminaliseres. FHL er i mot kriminalisering av forsøks- og medvirkningshandlinger. Prinsippet må være at juridisk person må bevises skyldig i klar overtredelse av relevante bestemmelser gitt i loven eller i forskrifter gitt med hjemmel i denne. En *"automatisk"* kriminalisering av medvirkning kan bli svært uryddig for eksempel der en ansatt i større virksomhet bryter bestemmelser uten at dette kan sies å være kjent for ansvarlig i virksomheten. På samme måte kan det tenkes situasjoner der ansatte blir *"presset inn i"* situasjoner og handlinger av arbeidsgiver og som kan vise seg å være brudd på sentrale bestemmelser i loven og/eller forskrifter. Den tredje mulighet er at alle er kjent med handlinger som må sies å være klare brudd på dyrevelferdsbestemmelsene. Kriminalisering av medvirkning vil med bakgrunn i slike eksempler, måtte bli temmelig vilkårlig gjennomført.

De øvrige paragrafer og merknader synes vi er meget tilfredsstillende sett i forhold til våre generelle kommentarer i annet avsnitt i dette brev, og vi har derfor ingen spesifikke kommentarer til disse dersom de ikke endres substansielt i forbindelse med utarbeidelse av odelstingsproposisjonen.

FHL er selvfølgelig tilgjengelig dersom det er ønskelig med en nærmere utdypning av våre synspunkter i forhold til forslaget til ny lov.

Med vennlig hilsen
Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening

Henrik Stenwig

Knut A. Hjelt